

פרשת מקץ פרק מא יוסף עולה לגדולה

עמוד ב: מקבילות ושינויים

כלומר יש אפשרות ששנות הרעב יחלו ועדיין ניכרות שנות השבע. מכאן שבעת יוסף אינה המצאה, אלא המשך פתרון החלום. פרעה השמיט פרט זה והופתע שיוסף הרגיש בהשטמה זו.

א ויהי, מקץ שנתים ימים; ופרעה חלם, והנה עמד על-היאר. ב והנה מן-היאר, עלת שבע פרות, יפות מראה, ובריאט בשר; ותרעינה, באחו. ג והנה שבע פרות אחרות, עלות אחריהן מן-היאר, רעות מראה, ודקות בשר; ותעמדנה אצל הפרות, על-שפת היאר. ד ותאכלנה הפרות, רעות המראה ודקות הבשר, את שבע הפרות, יפת המראה והבריאט; וייקץ, פרעה. ה ויישו, ויחלם שנית; והנה שבע שבלים, עלות בקנה אחד-בריאט וטבות. ו והנה שבע שבלים, דקות ושדופת קדים-צמחות, אחריהן. ז ותבלענה, השבלים הדקות, את שבע השבלים, הבריאט והמלאות; וייקץ פרעה, והנה חלום. ח ויהי בבקר, ותפעם רוחו, וישלח ויקרא את-כל חרטמי מצרים, ואת-כל חכמיה; ויספר פרעה להם את-חלמו, ואין-פותר אותם לפרעה. ט וידבר שר המשקים, את-פרעה לאמר: את-חטאי, אני מזכיר היום. י פרעה, קצף על-עבדיו; ויתן אתי במשמר, בית שר הטבחים-אתי, ואת שר האפים. יא ונחלמה חלום בלילה אחד, אני והוא: איש כפתרון חלמו, חלמו. יב ושם אתנו נער עברי, עבד לשר הטבחים, ונספר-לו, ויפתר-לנו את-חלמתינו: איש כחלמו, פתר. יג ויהי כאשר פתר-לנו, כן היה: אתי השיב על-כני, ואתו תלה. יד וישלח פרעה ויקרא את-יוסף, ויריצהו מן-הבור; ויגלח ויחלף שמלתיו, ויבא אל-פרעה. טו ויאמר פרעה, אל-יוסף, חלום חלמתי, ופתר אין אתו; ואני, שמעתי עליך לאמר, תשמע חלום. טז לפתר אתו. טז ויען יוסף את-פרעה לאמר, בלעדי: א-להים. יענה את-שלום פרעה. יז וידבר פרעה, אל-יוסף: בחלמי, הנני עמד על-שפת היאר. יח והנה מן-היאר, עלת שבע פרות, בריאות בשר, ויפת תאר; ותרעינה, באחו. יט והנה שבע-פרות אחרות, עלות אחריהן, דלות ורעות תאר מאד, ורקות בשר: לא-ראיתי כהנה בכל-ארץ מצרים, לרע. כ ותאכלנה הפרות, הרקות, והרעות-את שבע הפרות הראשנות, הבריאט. כא ותבאנה אל-קרובה, ולא נודע פי-באו אל-קרובה, ומראהו רע, כאשר בתחלה; ואיקץ. כב וארא, בחלמי; והנה שבע שבלים, עלת בקנה אחד-מלאות וטבות. כג והנה שבע שבלים, צנמות דקות שדפות קדים-צמחות, אחריהם. כד ותבלען השבלים הדקות, את שבע השבלים הטבות; ואמר, אל-חרטמים, ואין מגיד, לי. כה ויאמר יוסף אל-פרעה, חלום פרעה אחד הוא: את אשר הא-להים עשה, הגיד לפרעה. כו שבע פרות הטבת, שבע שנים הנה, ושבע שנים הטבת, שבע שנים הנה: חלום, אחד הוא. כז ושבע הפרות הרקות והרעות העלת אחריהן, שבע שנים הנה, ושבע השבלים הרקות, שדפות הקדים-יהיו, שבע שני רעב. כח הוא הדבר, אשר דברתי אל-פרעה: אשר הא-להים עשה, הראה את-פרעה. כט הנה שבע שנים, באות-שבע גדול, בכל-ארץ מצרים. ל וקמו שבע שני רעב, אחריהן, ונשכח כל-השבע, בארץ מצרים; וכלה הרעב, את-הארץ. לא ולא-ינודע השבע בארץ, מפני הרעב ההוא אחר-כן: כי-כבד הוא, מאד. לב ועל השנות החלום אל-פרעה, פעמים-כי-נכון הדבר מעם הא-להים, וממהר הא-להים לעשותו. לג ועתה גרא פרעה, איש נבון וחכם; וישיתוהו, על-ארץ מצרים. לד יעשה פרעה, ויפקד פקדים על-הארץ; וחמש את-ארץ מצרים, בשבע שני השבע. לה ויקבצו את-כל-אכל השנים הטבות, הבאת, האלה; ויצברו-בר תחת יד-פרעה, אכל בערים-ושמרו. לו והיה האכל לפקדון, לארץ, לשבע שני הרעב, אשר תהיין בארץ מצרים; ולא-תכרת הארץ, ברעב. לו וייטב הדבר, בעיני פרעה, ובעיני, כל-עבדיו. לח ויאמר פרעה, אל-עבדיו: הנמצא כזה-איש, אשר רוח א-להים בו. לט ויאמר פרעה אל-יוסף, אחרי הודיע א-להים אותך את-כל-זאת, אין-נבון וחכם, כמוך. מ אתה תהיה על-ביתי, ועל-פיד ישק כל-עמי; רק הכסף, אגדל ממך. מא ויאמר פרעה, אל-יוסף: ראה נתתי אתך, על כל-ארץ מצרים. מב ויסר פרעה את-טבעתו מעל ידו, ויתן אותה על-יד יוסף; וילבש אותו בגדי-שש, וישם רבד הזהב על-צוארו. מג וירכב אתו, במרכבת המשנה אשר-לו, ויקראו לפניו, אברך; ונתן אתו, על כל-ארץ מצרים. מד ויאמר פרעה אל-יוסף, אני פרעה; ובלעדיך, לא-גרים איש את-ידו ואת-רגלו-בכל-ארץ מצרים. מה ויקרא פרעה שם-יוסף, צפנת פענח, ויתן-לו את-אסנת בת-פוטו פרע כהן און, לאשה; ויצא יוסף, על-ארץ מצרים. מו ויוסף, בן-שלשים שנה, בעמדו, לפני פרעה מלך-מצרים; ויצא יוסף מלפני פרעה, ויעבר בכל-ארץ מצרים. מז ותעש הארץ, בשבע שני השבע-לקמצים. מח ויקבץ את-כל-אכל שבע שנים, אשר היו בארץ מצרים, ויתן-אכל, בערים: אכל שדה-העיר אשר סביבתיה, נתן בתוכה. מט ויצבר יוסף בר כחול הים, הרבה מאד-עד כי-חדל לספר, כי-אין מספר. נ ויליוסף ילד שני בנים, בטרם תבוא שנת הרעב, אשר ילדה-לו אסנת, בת-פוטו פרע כהן און. נא ויקרא יוסף את-שם הבכור, מנשה: כי-נשני א-להים את-כל-עמלי, ואת כל-בית אבי. נב ואת שם השני, קרא אפרים: כי-הפרני א-להים, בארץ עניי. נג ותכלינה, שבע שני השבע, אשר היה, בארץ מצרים. נד ותחלינה שבע שני הרעב, לבוא, כאשר, אמר יוסף; ויהי רעב בכל-הארצות, ובכל-ארץ מצרים היה לחם. נה ותרעב כל-ארץ מצרים, ויצעק העם אל-פרעה ללחם; ויאמר פרעה לכל-מצרים לכו אל-יוסף, אשר-יאמר לכם תעשו. נו והרעב היה, על כל-פני הארץ; ויפתח יוסף את-כל-אשר בהם, וישבר למצרים, ויחזק הרעב, בארץ מצרים. נז וכל-הארץ באו מצרימה, לשבר אל-יוסף: כי-חזק הרעב, בכל-הארץ.

זו תוספת שלא בחלום ויוסף ידע זאת, וייתכן מכך שאין זכר לפרט זה בחלום השני. עשת ביטלה תוספת זו, ומכך התרשם פרעה מיוסף והבין את גדולתו.

גם שנותיו של יעקב מנויות טרם צאתו מפרעה מז, י

מקבילות:
עליית מרדכי לגדולה וכן עליית דניאל. דניאל עלה בעקבות פתירת חלומות נבוכדנצר (פרקים ב-ד). מרדכי שלט על אימפריה וקיבל את טבעת המלך.

דניאל ב,א חלם נבוכדנצר, חלמות; ותתפעם רוחו... ויאמר המלך לקרא לחרטמים ולאשפים ולמשפטים ולכשפים להגיד למלך חלמתי... ויאמר להם המלך, חלום חלמתי; ותפעם רוחי, לדעת את-החלום...
כה אדון אריוף בהתבהלה, הניעל לדניאל קדם מלכא; וכן אמר-לה, די-השפחת גבר מן-בני גלותא די יהוד, די פשרא, למלכא יהודע. כו ענה מלכא ואמר לדניאל האייתך (האייתך) כהלה, לחודעתי חלמא די-חזיתי ופשרה. כז ענה דניאל קדם מלכא, ואמר: רוא, די-מלכא שאל... כח ברם אתי אלה בשמיא גלא רזין יהודע למלכא. לו דנה חלמא ופשרה נאמר קדם מלכא...

אסתר א, כא וייטב הדבר, בעיני המלך, והשרים...
ב ג ויפקד המלך פקדים, בכל מדינות מלכותו ויקבצו את כל-נערה בתולה טובת ג, א גדל המלך... את-המך... וינשאוהו וישם, את-כסאו, מעל, כל-השרים. ח, ב ויסר המלך את טבעתו אשר העביר מהמו ויתנה למרדכי...
טו ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת חור ועטרת זהב גדולה...

ליהודה מתו 2 בנימין (לח) וכאן נולדו ליוסף. ייתכן שנעשה יהודה על הצעתו למכירת יוסף, שהרי ראובן מעניש עצמו במיטת 2 בנימין אם לא יביא את בנימין (מב, לו)